

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc dupa tariful la Administratia ziarului si la toate agentiile de publicitate.

Abonamente:

Pe un an . 750 Lei
Pe 6 luni . 390 Lei
Pe 3 luni . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Lucrările comisiunii mixte româno-maghiare

— Delegații maghiari au făcut dificultăți spre a se ajunge la un arbitraj. —

Arad, 30 Sept.

In numărul de alături al ziarului nostru am arătat că prima parte a lucrărilor comisiunii mixte româno-ungară a fost încheiată. Cititorii noștri cunosc detaliile înființării și funcționării acestei comisiuni. Reamintim că ea a fost instituită în scopul de a executa convențiunea încheiată între România și Ungaria privitor la repartiziunea banurilor județelor, orașelor și comunelor fracționate prin linia de frontieră stabilită în baza tratatului de la Trianon. Asemenea comisiuni au fost înființate pe regiuni și pentru județul Arad este compusă din următorii membri români: d. I. Georgescu, prefect, ca delegat și guvernul, P. Drăghici senator, Victor Hodor inșp. general administrativ ca organe centrale ale guvernului și dr. Aug. Lazar ca delegat al județului Arad.

stemul, întrebuințat spre a face sgomot în presa streină, al recursului la jurii și la tribunale de arbitraj.

Sistemul e ceva mai complicat decât convocarea unui dezacord complex încă dela început. Asupra unora dintre puncte, cari nu sunt dintre cele mai principale, delegația maghiară a căzut de acord, ca să dea pe de altă parte o aparență de sinceritate și de seriozitate refuzurilor de a se înțelege în punctele mai importante.

Asupra câror puncte s'a căzut de acord

Vom expune, în numărul de azi, un rezumat al lucrărilor efectuate până acum. Ast-fel, s'a căzut de acord asupra coeficientului de împărțire a bunurilor, fără să se ajungă la o înțelegere în ce privește aprecierea valorii unora din bunurile mai importante, pentru cari delegația maghiară pretinde sume fantastice.

Bunurile imobile ce urmează a se împărți în conformitate cu acordul intervenit sunt: edificiul reședinței județului, cazarma de cavalerie, edificiile preturilor din plășile Hălmașiu, Șebis, Ioneu, Târnova, Șiria, Radna, Pecica, Chișineu, Aleta, mai multe edificii servind ca locuințe reprezentanților autorităților, câteva mici terenuri, șoselele județene la lungime de 597 jum. chilometri și drumurile de acces la liniile ferate cu o lungime de 26 chilometri și 949.30 metri, total 624 chil. 502.70 m. împreună cu construcțiile ce le aparțin.

S'a mai căzut de acord și asupra coeficientului de 17 ca înmulțitor la evaluarea mobilelor și s'a mai căzut în înțelegere, în principiu, asupra împărțirii datoriilor.

Acestea sunt punctele asupra cărora s'au căzut de acord în desbaterile ce au avut loc până azi.

Punctele cari formează obiectul dezacordului

Reaua voință a delegației maghiare

Dacă s'a căzut de acord asupra punctelor de mai sus — cari de altfel nici nu puteau fi obiect de divergență din partea delegațiilor maghiare, ele constituind însăși rațiunea de a fi a comisiunii — în schimb delegații guvernului maghiar au formulat cereri inadmisibile fie prin faptul că ele sunt cu totul contrarii stipulațiilor din convențiunea încheiată între România și Ungaria fie prin exagerarea lor vădită.

În prima categorie cad pretențiunile delegațiilor maghiare asupra spitalului public din Arad și a imobilului aparținând unei fundații de spital din Butești. Aceste două imobile cad sub prevederile articolului 2 al convențiunii. Ele nu pot fi considerate ca o valoare distribuibilă, întrucât spitalul din Arad este un așezământ de interes general al asistenței sociale iar clădirea din Butești este o fundațiune. Ca bunuri aparținând asistenței sociale ele nu pot fi împărțite.

Delegațiunea română a susținut acest punct de vedere justificându-l pe deplin cu spiritul convențiunii încheiate. Delegația maghiară, neținând seamă de dreptatea absolută a punctului de vedere românesc, a rămas la hotărârea să ceară despăgubiri pentru aceste bunuri. Pretențiunile maghiare nu au fost însă susținute de nici o argumentațiune, delegații rezervându-și dreptul să „completeze” motivarea în sprijinul opiniilor lor. Faptul că ei n'au motivat dela început pretențiunile formulate constituie încă o dovadă netăgăduibilă că ei au urmărit cu tot dinadinsul un dezacord în sânul comisiunii mixte.

Tari pe dreptatea lor și consecvența atitudinii de respectare a convenției, delegații români au refuzat, ca inutilă, aprecierea mobilierului celor două edificii, pe cari nu le consideră ca aparținătoare corpului bunurilor, dupăcum nici împrumutul de 180.000 de coroane pentru edificarea spitalului județean nu-l consideră ca datoric distribuibilă.

Pentru imobile delegația maghiară pretinde sume fantastice

Dar ceace vădește pe deplin intențiile delegației maghiare de a transporta cu orice preț litigiul în fața unei instanțe de arbitraj

în afară de cele două țări, este aprecierea, care trece de orice închipuire, a valorii imobilelor admise la distribuție. E destul să spunem că edificiul cazarmii de cavalerie este estimat de către delegația maghiară la suma de peste 167 milioane lei, reședința județului la 82 milioane iar spitalul județean la 76 milioane, estimajie făcută — precum spun delegații maghiari — pe baza prețului teritoriului, materialului și cheltuielilor de construcție, pentru că se vadă imposibilitatea unei înțelegeri amicale bazată pe bună credință.

Delegația românească a evaluat în mod rațional aceleași imobile după prețul mediu al tranzacțiilor — ca de pildă cazarma 20 de milioane, edificiul județean 8 milioane etc. — astfel că totalul cerut de către delegația maghiară pentru edificiul reprezentat de 10 ori estimajia justă făcută de comisia română!...

La fel au procedat delegații maghiari cu evaluarea drumurilor și accesoriilor lor.

Dia cele relatate până aci relese cu prisosință obiectivul armat de către delegația maghiară. Ea a considerat dela început lucrările comisiunii mixte ca un mijloc de a găsi prilejul unui dezacord cu delegații români, pentru că litigiul să ajungă în fața unor arbitri streini.

Ce urmăresc, până în cele din urmă, trimișii guvernului maghiar? Ar fi să-i socotim prea simpli punând în sarcina lor naivitatea de a crede că, în fața oricărei comisiuni de judecată, pretențiile lor extrem de exagerate, vor găsi aprobare. Guvernul maghiar nădăjduiește însă să tragă foloase pe urma campaniei ce ar fi să ducă și cu acest prilej împotriva României. Cu atât mai bine dacă — cine știe? — vre-un arbitru filo-maghiar s'ar găsi să scoată de păr dreptatea maghiară...

Numai că socoteliile de acasă nu se prea potrivește cu cele din fața tribunalelor. De lucrul acesta s'au putut convinge maghiarii cu prisosință în timpul din urmă...

Starea dlui Pherekyde

Starea sănătății dlui M. Pherekyde, președintele Senatului este bună și restabilit, d-a face zilnice plimbări în oraș cu automobilul.

Un Idealist din Ardealul de altădată: Fabulistul Șt. Cacovianu.

NOTE

Arad, 30 Sept.

Albit de ani, omul cu vorba domoală Șt. Cacovianu trăște neștiet de nimeni în Alba-Lulia decâtășterii noastre. În așteptarea marelui treceri dincolo, prietenul de universitate al lui Eminescu, își adună, își orânduiește scrisul, pentru a lăsa celor mulți. Fabule, povești din popor, legende românești, adunate de-alungul vremilor, formează averea pe care acest modest scriitor vrea s'o lase moștenire neamului său. Un volum de fabule a apărut de curând.

Acest volum poartă următoarea prefață a d-lui Al. Lapedatu, ministrul Cutilor și Artelor.

„A exprima în formă naivă un gând plin de tălc; a da vestmânt colorat și totuși simplu de transparentă alegorie ideii morale ce vrei să sugerezi; a presăra cu discreție și fineță gluma cu atât mai spirituală și picătoare, cu cât e mai candidă în aparență; a imprima tregocii compunerii un ritm, o mișcare dramatică, vioaie și sprintenă, printr'un dialog plin de vervă, de tact și de miez, — aceste greutăți nu le poate învinge ori-ce abil mânător al versului. Căți-va alesi — îi numesc pe degete: Esop, Fedru, La Fontaine, Crilov, Alexandrescu, — au reușit s'o facă în chip strălucit, fie-care din ei luând ceva dela înaintași și totii împreună împrumutând, în ce privește subiectele, dela marele inspirator al muzei culte, care e genul popular.

A împrumutat, firește, și Cacovianu. Dar în aceste teme comune, câtă originalitate, câtă personalitate proprie!”

Fabulele lui Cacovianu sunt interesante ca adevărat și cei-ce vor ceti volumul aparat pot ei înșiși a se convinge de vioiciunea acestui poeta satiric, trăind și lucrând pe făcute și în umbră, în cele mai grele condiții de viață socială, și când a grăi în românește, era un gest aproape revoluționar într'o țară unde frumosul patriotism l'ua urta haină a șovinismului latolierat.

A scris Cacovianu, însă, și în scrisul său plin de pitorescul graiului românesc, și inspirat de cel mai curat dor de-a fi interpretul sufletului colectiv al neamului, se vede bunăvoința unui om de-a dăruți țării sale florile albe și curate ale unei inimii și ale unei minți ce știa să se reculegă în luminile senine ale poeziei.

Dar căți alți Cacovieni nu vor fi așternut pe pagini de nimeni știute în orașele noastre, dorul sufletelor lor încălțate de visuri ce se păreau că nu vor fi vre-odată făptuite!

În arta lor se găse consolația zilelor de amar!”

Când se va mai întruni Consiliul Societății Națiunilor?

Vittoarea întrunire a consiliului Ligii Națiunilor, va avea loc la Geneva la începutul lui Decembrie. La început se aranjase ca întrunirea să aibă loc la Madrid, însă localitatea a fost schimbată datorit faptului că chestiunea Mossul va fi discutată la această întrunire.

Interesele României și problema dezarmării

— Rezumatul punctului de vedere românesc. —

Arad, 30 Sept.

Oricât s'ar părea că rolul Ligei Națiunilor este mai mult platonice, oricât ar crede unii că această instituție este mai mult o Academie de dialectică diplomatică, evenimentele din urmă au desmintit această idee preconcepțuită. În ultimele ședințe Liga a delegat în mod categoric și surprinzător de repede chestiuni importante despre cari se credea că vor rămâne multă vreme în cartofanele Ligii. În aceste condiții toată lumea și-a luat măsurile pentru ca să nu fie surprinsă de evenimentele. S'a discutat, între altele și marea chestiune a dezarmării, în care se poate spune că România este cel mai interesat dintre statele Europii. Oratori mari ca contele Apponyi, delegatul Ungariei, și-au pus tot talentul lor în joc ca să forțeze o delegare rapidă a chestiunii prin proclamarea dezarmării generale înainte de orice altă garanție. Delegația românească și-a spus și ea cuvântul expunând punctul de vedere al guvernului român rezumat în ultimul discurs al dlui Mircea Djuvara. Redăm mai la vale, în linii generale, declarațiunile făcute în numele României.

Prima condițiune s're a se ajunge la o soluțiune a problemei reducerii armamentelor și a delegării pacifice a neînțelegerilor internaționale este cunoașterea exactă a realităților, îndeosebi la partea centrală și răsăriteană a Europei atât de turburată. Să nu se uite că de aci au pornit în trecut marile conflicte războinice; acest fapt arată interesul general legat de arătarea situației din aceste locuri.

România, a cărei preocupare principală este înlăturarea războiului are un trecut de suferințe în care forța a primit aproape înlocetat dreptul. Ea a resimțit de aceea în totdeauna în mod deosebit de dureros oriunde încălcarea dreptului de forță. Iată cum în tot trecutul său a fost dusă a afirma mereu necesitatea realizării efective a unei justiții internaționale.

După marea încercare a războiului mondial România a salutat astfel cu entuziasm principiile pactului Societății Națiunilor. A avut numai regretul de a constata că nu s'a ținut îndeajuns seama de condițiunile speciale ale regiunii ce ocupă. Transpunându-se în Europa condițiunile admrabilie ale Situației internaționale din America, unde o idee morală este de ajuns în cele mai multe cazuri spre a se evita conflictele violente între state, nu s'a ținut anume în deajuns socoteală de tradițiunile istorice diferite ale fiecărui colț european și de psihologiile lor speciale.

Nu s'a introdus astfel cum ar fi trebuit sub formă de sancțiuni efective realizarea practică în Europa a marilor principii pe care Pactul le proclama.

Păstrând aceleași sentimente, România a salutat cu entuziasm principiile Protocolului întrucât tind a stabili în mod mai desăvârșit organizarea justiției internaționale. A regretat însă și de data aceasta, că sancțiunile eficace, care sunt complementul necesar al ideii de justiție, nu sunt înscrise în așa fel în Protocol, încât să dea siguranța dreptății, popoarelor însetate de ea. Pe de altă parte textul Protocolului nu a avut supleța necesară spre a putea fi adaptat tuturor situațiilor și a evita ceace s'a întâmplat de anul trecut până azi în această privință.

Ceeace România a primit încă cu, adâncă mulțumire era acea considerațiune plină de bun simț că cele trei mari principii ale Protocolului, arbitrajul, securitatea și dezarmarea, sunt îndeolubil legate între ele și anume securitatea fără arbitraj și mai ales nu poate fi dezarmare fără securitate. Securitatea e un iel care slăbindu-se întreg lanțul cade. Dezarmarea trebuie să fie încoronarea întregului edificiu. Ar fi absurd a se cere unei națiuni să dezarmeze stăt timp cât ea nu e asigurată că nu va fi lovită prin surprindere, lăsând să-i cadă din mâini armele pe care le are spre a apăra pacea. De aceea nu ne putem socia sugestiunilor emise în comisiune de delegațiunea ugară ca dezarmarea să treacă înainte de securitate. Nu este desigur scopul Societății Națiunilor de a lua putința de apărare din mâna acelor care doresc liniștea și justiția, dezarmând statele pacifice în folosul planurilor altora mai puțin pacifice.

România a mai primit cu căldură principiul condamnării războiului de agresiune, cuprins în mod formal în Protocol. Dacă s'ar putea realiza în dreptul pozitiv internațional ideea că războiul de agresiune constituie o crimă, cu toate corolariile acestei idei, adică cu sancțiuni internaționale și încă și personale în contra autorilor lui, idealul păcii și justiției între popoare ar deveni o realitate.

Iată de ce România regretă Protocolul. Dar, în așteptarea realizării principiilor lui esențiale, în care ea crede, România a lucrat și lucrează în spiritul Protocolului. Pretutindeni unde este posibil, e o datorie să facem ce putem în sensul acesta: și interesele României ca și conștiința ei morală o împing în același fel.

Azi se recomandă acordurile particulare.

Dar România le-a practicat, chiar încă dela finele războiului încoace. Inspirându-se din marile principii ale Pactului încheiate apoi și la baza Protocolului, ea a încheiat pretutindeni unde a putut acorduri regio-

FOILETON

FLOAREA BIRUINȚEI

Făgăraș. (Insemnări din războiu 1916.)

Batalionul II — arilegardă. Compania mea în Viștea de jos. Am tras la o casă din marginea satului. În curte se mai afla și un convoiu de artilerie. După amiază, mi-am petrecut-o scriind două scrisori acasă mai umblând prin sat după ale mâncări, ascuțind cei doi meri din ogradă, iar acum într'o odăiță spoită frumos cu nasul vârat, în vatra mare, pregătesc câte-o cană cu ceai drept cină. Locotenentul meu, dl Gh. Podoabă, avocat, la o mesciară luminată abia de o sfărășie de lumânare fiind ca ofițer de poliție în sat umple două coale de hârtie cu un ordin șearbăd... Cei alți locuitori vremelnici, întra, es în vârful picioarelor săvârșii care încoace și în colo după treburi. Trăsura de ambulanță cu cele două căruțe a-le ei cu medicamente a tras și ea în mijlocul curții, astfel că dl doctor e oaspetele nostru! Și nu mă încumet să spun că-i un oaspe de seamă: un ofițer înalt, tare înalt, dragut, veșnic pe buze cu o glumă, poartă o pereche de mustați împrumutate poate dela împăratul Germaniei.

Întră ca o furtună:
— Bună seara... V'aduc vești noi!
— Ce știi?
— Ce a-ți auzit?
— Înaintăm...
— Cum?

— Zău? Nu mai spune?
Astai vorba dlui Locot. Podoabă.
— Scurt! Înaintăm.
— Păi, suntem în retragere...
— Ce are-aface... Înaintăm.
Locot. Podoabă își întrerupe scrisul, cu mai să-mi vărs ceaiul de bucurie, Redoi, ordonanța, a rămas cu o cismă în mâna stângă...
— Înaintăm dlor...
— Nu se poate.
Doctorul curmă gluma.
— Adică... înaintăm spre Brașov... Îndărăt... tot o înaintare va să zică și asta.
Locotenentul bate'n masă supărat.
— Mulțumesc! Gluma-i de prost gust și își reia scrisul ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat.
Eu, desamăgît aduc ceaiul la masă, iar ordonanța mișcă cisma'n aer cu tristețe...
Doctorul:
— Face-ți ceaiu? Bun! Eu beau ceai!... și-și trage o cană dinainte și se repede la grămsoara de peșteji cu gând de jif.
Un oitaș de vânători ne aduce o veste și o poruncă:
— Trupele noastre au tras în cavaleriștii cari cercetează câmpul. Dinșpre Oit într'adevăr s'au dus salve repezi. Pe linia satului tropot apropiat de călăreți.

S'au oprit în dreptul casei. Rădol ghițește:
— Sunt din 4 Roșiori.
Un sergent înalt, cu mustața ca două caere se năpustește în odăiță:
— Am prins 10 nemți și un doctor...
Doctorul nostru sare ars:
— Și un doctor?
— Ce te sperii!... Nu-ți ia pâinea, îl înțeapă avocatul, și tustrei uitând de ceai trag în grabă ușa după ei... Rădoi a sfârșit cismuțele și privește lacom la trei căni de ceai...

Miezul nopții!
Nu pot închide ochii de loc.
Locotenentul s'a întins pe pat. Afară fosec felinare și făcute trei focuri năprasnice cu trei povești domoale. Artileriștii șed la stat cu infanteriștii noștri. Am auzit că de când au intrat ei în sat au perit mai toate gălucile ca de o boală ascunsă și că lumea se închide seara mai de cu vreme. Stăpâna casei noastre, o săsoaică de vre-o 40 de ani cu fică-sa de 18, dorm de teamă de netaemă tot'un podeț cu fân.
Am eșit sgomat.
Tot aduș afarot neobișnuit. Presimt lucruri rele ce au să se întâmple și împuscăturile din departe îmi rup liniștea inimii. De câteva zile ne retragem. Ținutul ăsta e un șes iatin. Loc de apărare v'om găsi în comunele din munții...
— Să pun caii: aud un strigăt de brigadier.
— De ce?
— Picăm! Vin nemții... Și se produce

CEL MAI EFFIN IZVOR DE APROVIZIONARE CU POSTĂVĂRII ENGLEZEȘTI VERITABILE.

Tot felul de căptușeli, cele de trebuință pentru croitori în magazia mare permanentă. 00000 (178)

BRITISCH IMPORT

Arad, casa Neuman, Bulev. Regina Maria 9.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românilor Nr. 7.

Insertii se primesc la Administratia ziarului.

MINISTERUL JUSTITIEI

Comisiunea de naturalizări.

—00—

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Maximilian Moskovits, născut în comuna Tarczal, în anul 1880, acum domiciliat în Arad, de profesie comerciant, căsătorit, fiind de naționalitate ungară, cu onoare vă rog să binevoiți a mi acorda cetățenia română pe baza anexatelor acte, de oarece locuiesc aci în țară din anul 1916, având interese familiare și comerciale.

(1830) Cu stimă:

(ss) MAXIMILIAN MOSKOVITS.

Reclama e sufletul comerțului

Anunț.

Se aduce la cunoștință, că adunarea generală a comunei promontoriale MINIȘ a hotărât culesul viilor începând dela 12 Octombrie anul curent.

Nici un proprietar nu poate începe culesul până nu-și achită datoria către promontoriu. (1831)

Com. Promontorială.

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de cununie, boțete, petreceri, bilete de vizită, etc., etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

Arad, Bulevardul Regina Maria No. 12

(In curte la dreapta).

nale care nu sunt îndreptate ofensiv contra nimănui și au un caracter pur defensiv, fiind scrise a fi numai un Scut al Păcii și al Justiției.

Nu poate fi prin urmare vorba de acorduri „prejudiciabile menținerii păcii” precum s'a exprimat în adunare onorabilul delegat al Ungariei.

Pentru a ilustra de altfel spiritul pacific de care România este animată, oratorul amintește oferta făcută de ministrul nostru al afacerilor streine, dl. Duca, dela tribuna Adunării de a încheia pacturi de neagresiune; această ofertă este îndreptată către toți vecinii, la Răsărit la Miazăzi și la Apus în scopul de a aduce pacificarea Europei centrale. Este desigur un gest de o înaltă semnificație morală. Măna noastră stă întinsă: așteptăm numai să nu fie refuzată. Iar dacă aceasta se întâmplă, să se știe cine se gândește să turbure pacea lumii. Din partea noastră, nu poate fi vorba nici de

„antagonisme ireductibile”, nici de „un armistițiu și nici „de o pace” în această parte a Europei, cum vorbea cu putere de expresiune care-l caracteriză Excelența Sa Conte Apponyi.

Sarcina noastră principală, să nu uităm prin urmare că este dezarmarea morală. Trebuie ca guvernele și popoarele să ajungă a se convinge că războiul nu mai este un mijloc pentru a regula conflictele internaționale: că ar aduce după el pedeapsa agresorului și în orice caz vestejirea morală unanimă a lui. Ceea ce trebuie prin urmare să ne preocupe nu e numai cunoașterea și limitarea numărului soldaților și a ustulajului mecanic de care dispun statele, dar înăd să ajungem a ști și a îndruma sufletul popoarelor la deosebiri al unora. Dacă sufletul însuși național este pacific, mecanismul războiului nu se va dezlănța. Avem nevoie de dezarmare materială, dar mai ales de una morală. Trebuie ca domnia justiției să înlocuiască pe aceea a forței brute.

Preludiul consolidării păcii generale

— Spre o înțelegere polonă-rusă —

Vizita dlui Cicerin, comisarul pentru externe al Uniunii Sovietice la Varșovia, capătă o însemnătate europeană, după ultimile știri primite din capitala Poloniei.

Se știe că una din temerile fundamentale și una din rezervele speciale ale Marelui Britanii față de Polonia este aplicarea tratatului dela Rapallo, dela care naționalistii germani așteptau toate fructele unui nou război de pradă.

Ultimile manifestații din Moscova și persistențele declarații ale dlui Cicerin, dovedesc că cererile politice din Moscova doresc o apropiere de Polonia și chiar o colaborare politică și mai ales, economică dintre cele două țări slave.

Dupăcum scriu ziarurile din Varșovia d. Cicerin nu este decât în trecere prin capitala Poloniei, la drumul său spre o cură europeană. Starea sănătății comisarului popularului pentru externe a fost îngrijitoare și medicii din Moscova i-au prescris o cură într-o stație balneară din Germania sau din Italia.

Dar vizitei sale, deși în treacăt, totuși ziarurile din Moscova îi atribue o deosebită importanță.

D. Cicerin sosește tocmai Duminică la Varșovia și asigură cercurile oficiale poloneze că nu va fi vorba de nici un fel de meditațiune a Poloniei în chestia reglementării datoriilor ruse față de Franța.

Totuși întrevăderea dintre d. Cicerin și contele Skrzyński nu va fi o simplă conservare de curtoazie. Polonia este drumul Rusiei spre Europa centrală și apuseană. Atâtea interese economice și politice comune vor fi trecute în revistă și vor evidenția marea interes ce le au de apărut cele două state slave. Uitănd trecutul sumbru și cel apropiat, înălțându-și urile în tle, Polonia și Rusia sunt datoare să se înțeleagă.

Ori cum, vizita d-lui Cicerin la Varșovia este un început de detanță între relațiile dintre cele două țări. Rusia sovietică înțelege că nu poate să rămâie izolată și în ceartă cu vecinii.

Măi este și altceva. Speranța unor extramești ruși de a revoluționa Europa dând faliment, era natural ca această speranță să fie înlăcuită cu alta. Rusia imersă n'are nevoie nici de noi teritorii, nici de noi cuceriri. Ea trebuie să se consolideze în interior, să salveze măcar o parte din principii revoluției lui Lenin. Poate noua politică sovietică de colaborare cu țările europene va fi inaugurată prin inaugurarea unui acord cu Polonia.

Chiar de doi ani au început mari tranșacțiuni între cele 2 țări. Polonia, poate servi ca țară de tranșit pentru Rusia și nu este exclus să se repete cu Rusia, ceea ce guvernul polon a făcut în Cehoslovacia. Prin încheierea de convenții comerciale favorabile, relațiile s'ar intensifica în toate domeniile.

Apropierea polono-rusă va avea o mare importanță asupra politicii generale europene. Acest acord ar influența chiar pactul occidental în sensul ca el să fie extins asupra întregii Europe. Dar ceea ce este esențial, este faptul că speranțele naționalistilor germani într-o înfăptuire totală a Rusiei la politica iurkerilor germani, s'au spulberat pentru totdeauna.

Uniunea sovietică renunță la aplicarea consecințelor grozave ale tratatului dela Rapallo, — care era o robire a Rusiei la Germania. Această renunțare este primul pas decisiv spre pacificarea generală și spre consolidarea păcii europene.

Germania naționalistă izolată, neavând câmp unde să manevreze, va deveni, fără îndoială, o mare națiune pacifică, iar Europa va respira salvată de spectrul unui război și mai catastrofal ca cel precedent.

Tratatul greco-jugoslav vor fi reluate

Ministrul de externe d. Rentis, care s'a înapoiat dela Geneva, a declarat zăriștilor că în curând se vor relua tratativele, pentru reînnoirea alianței militare sârbo-greacă. Noul ministru plenipotențiar la Belgrad, d. Polihronidis, va pleca în curând la postul său, urmând să stabilească de acord cu guvernul jugoslav data când vor începe tratativele.

Conferința pactului de siguranță definitiv stabilită

„Havas” scrie că guvernul francez n'a primit nici o propunere pentru amânarea conferinței pactului de siguranță, anunțată la Lucarno pentru ziua de 5 Octombrie. Informațiile din surse germane anunțând amânarea conferinței sunt neîntemeiate. D. Briand a primit ieri pe d. von Hoesch, ambasadorul Reichului, cu care a discutat or ganizarea acestei conferințe.

Plata pământurilor coloniștilor maghiari

Ce ne declară subsecretarul de Stat al Improprietații Dl Cipăianu și Dl Gheorghiu, secretar general al Ministerului de Finanțe

Unele ziare românești din opoziție au început să acuze guvernul pentru faptul că va plăti în aur toate moșiile expropriate dela proprietarii maghiari, făcând o nedreptate celor români.

Pentru a lămurii această chestiune precum și acia a modului de plată a coloniștilor, ne-am adresat dlui Ministru Cipăianu, care a binevoit să ne declare următoarele:

— „Nu este exact că se vor plăti în aur moșiile expropriate marilor proprietari, sau ale „magnaților” cum spun unele ziare.

„Coloniștii nu sunt nici mari proprietari nici „magnați” ci simpli agricultori mijlocii și o generozitate față de ei poate fi ușor înțeleasă. De altfel numărul acestora nu e atât de mare iar valoarea pământurilor expropriate dela ei atinge numai circa 30 milioane lei hârtie”.

— Dar dacă în afară de coloniștii cari au reclamat la Liga Națiunilor, mai sunt alții cari nu s'au asociat acestui apel?

— „Liga a rezolvat în întregul ei chestiunea coloniștilor și în mod definitiv. Ea s'a declarat pentru punctul de vedere al României.

„La rândul nostru nu vom face nici o deosebire în generozitatea noastră și nu vom neocoti tocmai pe acei puțini cari n'au reclamat,

având încredere în spiritul de dreptate al Statului român. Toți coloniștii expropriați în condițiile cum scute, și cari intră în cadrele hoștăriei ce am luat la Geneva, vor primi plata pământului expropriat în aur la cursul zilei”.

— Dar când se va face această plată de minoistru?

— „Deocamdată n'am primit nici lucrările dela Liga Națiunilor.

„Dealtfel nu noi vom fi executorii, ci ministerul de finanțe, unde puteți căpăta lămuririle trebuitoare

Ne-am adresat pentru complectarea acestor informații dlui Gheorghiu secretar general al ministerului de finanțe.

Dsa ne-a declarat următoarele:

„Deocamdată n'am primit încă nici un aviz în această chestiune. În data ce lucrările vor fi gata, ministerul de finanțe va fi sesizat vom deschide un credit extraordinar pentru plata pământului expropriat dela coloniștii. Aceasta se va face printr'un jurnal al consiliului de miniștri. Cred însă că până la îndeplinirea formalităților să intrăm în exercițiul bugetar viitor, când un mează a se plăti coloniștilor acest sume”.

Agitatorii Sovietici lucrează în conflictul anglo-turc

Londra, 29. — Ministerul de externe a fost înștiințat că în Irak au fost arestați câțiva agitatori bolșevici trimiși de internaționala III a pentru a răscula populațiunea mahomedană contra dominațiunii engleze.

Grație acestor agenți s'au produs noi ciocniri sângeroase, între populațiunea turcă și trupele engleze aproape de Bagdad.

După informațiunile ministerului de externe englez, numeroși agenți bolșevici și-au făcut apariția și în Persia unde deasemenea lucrează pentru provocarea revoluției. Și în Persia grație agitației acestor agenți s'au produs ciocniri între poliție și populațiune.

Salonic, 29. — Presa elenă arată că delegații turci, înainte de a părăsi Geneva, au remis secretariatului general al Soc. Națiunilor, un memoriu detaliat asupra situațiunii din vilaietul Mossul și persecuțiunile deosebite de autoritățile engleze contra populațiunii mahomedane din Irak.

În memoriu se mai arată că guvernul englez a luat întinse măsuri de ordin militar la granițele Turciei, așa că cabinetul din Angora este în drept să procedeze identic și în consecință să întărească granița despre vilaietul Mossul.

Ziarele grecești arată că agitațiunea antiengleză în Turcia a devenit amenințătoare. Rezerviștii turci poartă placarde: „Jos dușmanul de veacuri al Turciei”, iar preoții agită populațiunea la războiu contra Angliei.

Constantinopol, 29. — Se comunică din Moscova că guvernul sovietic susține teza Turciei în chestiunea Mossul, și este

de părere ca întregul Irak să fie retrocedat republicii otomane.

Guvernul sovietic rus va susține la timpul oportun ca și Mesopotamia să fie împărțită Turciei, crece va putea astfel să-și asigure accesul la oceanul Indian.

Berlin, 29. — Ziarele germane susțin că în cazul când Turcia va ataca vilaietul Mossul, guvernul englez intenționează să ceară „Soc. Națiunilor” să hotărască blocarea economică a republicii otomane.

Constantinopol, 28. — Presa guvernamentală otomană dezmințe în mod categoric știrile lansate în străinătate, în legătură cu încheierea unei alianțe militare ruso-turcă în dreptul în contra Angliei.

Ziarele în chestiune arată că guvernul otoman șine să aranjeze chestiunile în legătură cu navigația din Marea Neagră, de acord cu România, Bulgaria și Turcia.

Cu toată această dezmințire, ziarele naționaliste otomane susțin să arate că în cazul unui război cu Anglia, poporul turc va lupta o'ături de Rusia.

Șantaje și presiuni în ajunul încheierii Pactului de siguranță

BERLIN. După știrea ziarului „Daily Mail” Mussolini a oferit Rusiei contractarea unei alianțe în care va intra și Germania. Ziarul anunță că această știre e culesă din surse sigure și competente.

invălmășală. Numai artileristii înhamă caii și se pregătesc domol și nu iau seama în grabă. Ba trei într'un unghier de șură, mai chicotesc pe înfundate:

— Dute înăuntru... S'a dus și ea...

— Ei și?

— Vezi ce o să spună...

— Mda! și pleacă unul dintre ei. Mă isu după el. Din tindă privesc în odăită. Doctorul și'a pus mantaua și și caută de zor în buzunarele locot. Podoabă, neprețnitul lui ciubuc. Locotenentul ascultă întâmplarea ciudată ce o destăinuiește săsoaica, stăpâna casei... Fata ei, cu ochii în jos, zice din când în când „le! le!” Apoi începe ca să povestească într'o nemțescă limpede.

— Pricep și eu de afară.

— Acum o săptămână... tot umbli după mine... mi a făgăduit că mă ia de nevastă... N'am vrut... apoi m'am dat... și el a'uma pleacă... Și o hii ei li joacă în lacrimi. Recunoaște pașul greșit.

— Cine i acela?

— Unul dela tunuri. Unul înalt cu mustața roșcovană.

— Al e dela artilerie? Hm! dela artilerie... nu-mi amintesc, nu pot face nimic și locotenentul ridică în ses două mâni desolădăduite. Cele două femei nu mai fac nici o rugămintă ci cu pașul domol ca două călugărițe eșite dela spovedanie, scoboară scara. Artileristul cu pricina o sbughește de lângă mine, trage fata la întuneric, și o sule într'o căruță... Convoitul pleacă, ambulanta noastră d'asemenea, doar doctorul nădușește sus călându și ciubucul.

— Da! lăsați-l la pustii...

— Na se poate, e amintire din Florență.

— Vin nemții... trebuie să plecăm.

— La dracol unde mi-i ciubucul?

Locot. Podoabă și-a pierdut răbdarea și dă bice cailor, doctorul seargă după trăsura cătrănit, iar prin feța ca'a zbor trece căruța cu artileristul cu nevasta lui...

În urma noastră se leagă convoiurile rămase. Călăreții umbli forfota cu porunci noi. Dintr'o cesă mai la vale comandatul nu știu cărui regiment se retrage și el. Luminiți mai scilesc pe la ochiuri de gemuri și o învalmășală plecării grabnice aud glasul săsoaicei din pridvor:

— Frida! Frida! Wo bist du?*)

Ieri am părăsit Făgărașul. Cele din urmă trupe au trecut prin el la ora 9 dimineața. Drumul urmat: Strada mare, prin mijlocul pietei, afară din oraș. La rândul-mi l'am revăzut acum pe-o vreme tristă, într'o dimineață fără lumină și fără larma obișnuită a târgoveților pironiți în fața cafenelelor sau a măcelăriilor curate și fără foitul jupânițelor cu coșita plină de ză-zavaturi... Hotelul „Coroana” își trăsese obloanele, iar casa în care sălășluise pentru puțin timp comandamentul armatei, avea în dimineața aceea mohorâtă odăile pustii, ferestrele deschise în lături și becurile de electricitate încă aprinse. Pretuiindeni, numai ostași, și câte un trecător ne privea mirat poate. Pe uliți, armată, tunuri, poveri risipite cu droaia de sârmani, dându-le ocol, camioane, autocăre, ambulante, căruțe cu bătrâni cărâși și cai slabi, ostași grabiți, posomorziți fiindând privirile în pământ. Ca prin farmec pierise tricoorul nostru de pe turnulețele caselor lașite și numai în piață, stingherit par'că,

— Imi smintec: Când am eșit din oraș ne-a ajuns într'un suflet un copilăndru. Ia întina locotenentului nostru, steagul rămas în piață zicându i pe nemțește:

— Luați-l E păcat!... E al vostru!...

— Dal l'ai nostru. Și locotenentul, împăturându l a început să plângă!...

Am mai văzut un om care și-a desprins brățeaua cu tricolorul român dela mână stângă a sărutat-o și a băgat-o pe furii în sân...

Și am mai văzut un mititel cu o clae de păr roșiu și cu piestrui pe față care ne-a făcut cu tifla!...

Am rămas de amiază într'un sat lângă Ohaba. Am stat cele câteva ceșturi la casa unei văduve. N'avea nici de unele. Toată gospodăria li fusese risipită... Ungurii în retragere ca stat, două nopți în casă și tot l-a ars și i-a stricat până și cuptorul.

mai falfăia unul legat de un stâlp de lampă electrică.

Imi venea să mă uit și-l dau jos. Nu mă încumetam... Și astfel companie după companie părăseam orașul, lăsând tricolorul nostru să mai falfăie încă...

În curtea unei fabrici se îngrămădise în magazii de scânduri de către serv. De Intendență, saci întregi cu pâine de războiu, mi de cutii cu ză-zuca, vinuri ș. c. l.

Companiile s'au oprit din drum și cu ordin s'au pus pe jaf. Într'un ceas în magazii goale domnea cea mai mare curățenie iar fiecare ostaș pe lângă armă, ranită, carțișiere ducea și-o ladă cu felurite bunătăți!...

Imi smintec: Când am eșit din oraș ne-a ajuns într'un suflet un copilăndru. Ia întina locotenentului nostru, steagul rămas în piață zicându i pe nemțește:

— Luați-l E păcat!... E al vostru!...

— Dal l'ai nostru. Și locotenentul, împăturându l a început să plângă!...

Am mai văzut un om care și-a desprins brățeaua cu tricolorul român dela mână stângă a sărutat-o și a băgat-o pe furii în sân...

Și am mai văzut un mititel cu o clae de păr roșiu și cu piestrui pe față care ne-a făcut cu tifla!...

Vre-o trei ostași i l-au clădit din nou și nu știa femeia cum să multumească.

Iar ceilalți voind să fie la aceiași înălțime au dăruit sârmanei văduve lădițele lor cu felurite bunătăți.

În cinci minute Anca singura fetiță de cinci ani, cr-o avea, să și măscuise pe față cu toate dulciurile ce le găvise și acum băgată cu capul în fusta mamei se juca „de-a nota cumsece!...”

Către seară am ajuns în Ohaba... Am avut un minut de vorbă cu fosta mea gazdă. Ochiul înlăcrămați priveau dela fereștri trecerea noastră.

Femei, bătrâni, plângeau strigând: Cui ne lăsați? Cui? Și în preajma noastră convoiul celor ce voiau să împartă amarul retragerii cu noi duceau la spinare ce bruma-și luase tărând după ei copii!...

În Șarcaia am ajuns seara într'un întunec sfărâmat de-o lună plină.

Am dormit într'o șură.

În diadeditimează o bombardare strașnică ne vesti că nemții sunt pe urmele noastre. Ne desfășuram în grabă pe creștele de deal. În vale pe șoseaua strămătă era un învalmășag de cai, căruțe, cheoane, tunuri de nu puteai rzi. Un tren ce voia să meargă spre Făgăraș încercat cu munții fu jinta tunurilor germane. Treptat, treptat începu retragera... Rgt. 10 Putna făcea paza dinapoi hărțuindu-se cu oștile vrămașe.

Noaptea căzu domoală. Satul fu pierdut. Înzadar au fost luptele ce le-am dat... Mitralierele făceauu lupește, tunuri cu tragere lungă ne sfârșia năstede... Și noi cu sufletul îndurerat urcam în sus spre țara veche...

De: Cesar Pratoanu.

*) Frida, Frida, unde ești?

Moscovicii nu se astampara

Arad, 30 Sept.

Intr'un numar precedent aratasem catezanta unor oameni, cari speculand intr'un mod neinteligent niște vorbe rostite la congresul negustorilor și industrișilor români ținut la Cluj, voiesc să tulbure raporturile dintre membrii români și minoritari ai Federației Sindicatelor industriale, introducând ca orice preț venin politic în cadrele unei organizații economice. Stiul bombastic în care a fost redactată circulara agitatoare și formularea lipsită de logică a „acuzelor“ ridicare, nu a produs nici un efect asupra cercurilor chemate, nici minoritari nici românești. De aceea nici dnii Vulcu și Feier, deși vizități direct, nu au aflat de necesar să le dea o atenție, prin publicarea unui răspuns. Ambii domni, cu noi deopotrivă suntem în așteptare să vedem, dacă acuza va fi precizată și însoțită de persoane ori organe în cadere. Până atunci ne-am mulțumit de a servi în articolul precedent pe autorii circularii cu precizie, cu un duș rece, pentru a le potoli pofta de scandal.

satisfacțiilor, ci producerea de senzații și sca-daluri?

Ce privește discursurile congresului din Cluj, incriminate de „Iparosok Lapja“ din Timișoara, ținem să declarăm și cu această ocazie pe scurt următoarele: Nu ne identificăm cu forma lor, dar înțelegem amarăciunea din care au izvorât și pentru care este vinovat protecționismul, în care s'au scaldat industria și comerțianții noștri minoritari de ieri. Li prevenim pe toți minoritarii noștri, cari sunt oameni de bunăcredință, că asemenea ieșiri vor mai auzi câtă vreme nu ne vom vedea cucerit locul numeric ce ni se cuvine la orașe. Le recomandăm să întimpline aceste etrigide de revoltă întârziată cu reștinerea cunoașterii păcate-ori predecesorilor lor și să ne dea cel puțin ei dovadă, că nu se identifică cu greșelile acelor. Numai atunci va fi înțelegere reciprocă, pace și liniște. Să ia însă seama că „Moscovicii“ speculanți prin firea lor, le vor specula slăbiciunile, tulburând apa, ca să pescuiească în tulbure, iar noi la rândul nostru, avem datoria de a i aduce la rezon cu fiecare ocazie. De ce nu s'ar evita însă asemenea întâlniri neplăcute?

Pentru a dovedi redacției numitei gazete minoritare din Timișoara, că dorim sincer o înțelegere reciprocă între români și minoritari, amintim aci un fapt de dată recentă. În Arad s'a ținut în vara acestui an un târg de mostre. Deși vedeam că elementul românesc care ar fi putut să coopereze la organizarea acestui târg a fost ignorat în profitul numai al minoritarilor nu am dat drumul indignării noastre, de dragul de a lăsa să capete o expresie cât se poate mai vioaie acel târg pe urma cărui erau chemate industria și comerțul să tragă foloase.

Recomandăm și gazetei timișorene o atitudine mai calmă, loială și înțelegătoare, tocmai în scopul intereselor economice, pe cari zice că le reprezintă, altcum se expune la multe neplăceri. *Spectator.*

P. S. După terminarea acestui articol eflim că dl Feier a chemat în judecată pe autorii circularii timișorene, pentru insinuațiile de bolșevism deitate la adresa sa.

Interview cu dl Ministru Dr. Angheliescu

— Se va modifica proiectul de lege al învățământului particular? — Ce e cu noul subsecretariat al minorităților? —

Mai multe ziare maghiare din Ardeal, între cari „Temesvari Hirlap“ s'au ocupat de proiectul de lege al învățământului particular ce urmează a se vota în apropiata sesiune a parlamentului, susținând că el va fi modificat. Deasemenea au anunțat crearea unui nou subsecretariat al minorităților, care ar avea menirea să aplice toate legile cu privire la chestiunile minoritare.

„Toate svonuțiile contrare sunt inventate de acei cari caută pe căi lătrănice să ajungă la acest rezultat. Ele sunt tot atât de false ca și acele cari anunță intervenții de ale guvernelor aliate sau ale Ligei Națiunilor în această chestiune.

„Proiectul de lege prezentat este de altfel atât de liberal încât nu se atinge drepturile nici unei minorități.

— Dar cu noul subsecretariat ce este de ministru?

„Nu e nimic adevărat. Guvernul n'a luat nici un moment în discuție această chestiune. De altfel un astfel de subsecretariat n'ar putea avea atribuțiunea de a aplica legi ce priveșc alte departamente. E un principiu elementar pe care mă mir că cineva poate să-l ignoreze.“

Pentru a lămuri aceste chestiuni ne-am adresat dlui ministru Angheliescu, care a binevoit să ne facă următoarea declarațiune:

„Nu poate fi vorba nici un moment de vre-o modificare a proiectului de lege ce introduce învățământul minoritar. El va intra în desbaterele parlamentului în toamnă în forma în care a fost prezentat în sesiunea trecută.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințeze imediat când văd o neregularitate în privința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască și aduce conturile în ordine.

Cum vor fi sporite lefurile funcționarilor

Sporul va fi aplicat asupra salariilor pe care slujbașii statului le-au avut în 1914, fiecare cu gradul său, anulându-li se toate sporurile de scumpete survenite dela 1914 încoace.

Coefficientul de spor care se va aplica salariilor din 1914, va fi de 18 ori pentru salariile funcționarilor superiori, și de 20 de ori la salariile micilor slujbași.

Prin mesajul de deschidere al Corpurilor legiuitoare, guvernul va anunța proiectul pentru sporirea salariilor tuturor slujbașilor statului, urmând ca noul buget să cuprindă sumele necesare acestor sporuri.

10 miliarde lei reprezintă darurile la nunta principesei Mafalda

Principesa Mafalda, fiica regelui Italiei, cu prilejul căsătoriei sale cu principele Filip de Hessa, a primit până acum din toate părțile lumii cadouri a căror valoare este evaluată la zece milioane de lire sterline.

Un guvern Snowden în Anglia

Berlin, 29. — Ziarul „Vossische Zeitung“ anunță din Londra, că la începutul lunii Decembrie, regele Angliei va dizolva parlamentul și va însăcina pe dl Snowden, fruntaș al partidului muncitoresc să formeze un nou cabinet și să prezideze viitoarele alegeri.

Accastă hotărâre a regelui Angliei se datorește faptului, că opinia publică e dizoluționată de politica partidului conservator, care a înregistrat multe eșecuri în interiorul țării și în exterior.

După „Vossische Zeitung“, în rândurile partidului conservator englez se observă o vie panică, iar multe organizațiuni provinciale ale acestui partid trec în masă la partidul muncitoresc.

Județul Arad la expoziția dela Timișoara

La expoziția zootehnică dela Timișoara județul Arad va participa cu vite din comunele Peregul German, Peregul Mic, Nădlac, Semlac, Pecica și regiunea Ineuului care va trimite frumoase exemplare de vite de Podolia.

Raidul aviatorilor italieni

Escadra aeriană comandată de colonelul italian Bolognesi, a sosit ieri după amiază la aerodromul Ss Stefano din Constantinopol, primită de reprezentanții ambasadei italiene și numeroase autorități turcești. Escadra va rămâne trei zile la Constantinopol.

Congresul internațional de statistică

La capitoliu s'a inaugurat cea de a 16-a ședință a Institutului Internațional de statistică. Au participat numeroși congresiști reprezentând diferite state.

Cheltuielile Societății Națiunilor

Latura financiară a Ligei Națiunilor, a fost discutată la Geneva în cursul ședinței de închidere. Dările de seamă prezentate, indică un total de cheltuieli pentru anul în curs de 210.000 lire sterline. Aceste cheltuieli sunt suportate de 55 State membre din Ligă, în proporții fixate de comitetul de experți și aprobate de întrunire. S'a hotărât revizuirea celor de contribuție în urma căror Britania este una din state care va avea o parte mai mare ca înainte proporția sa fiind sporită dela 88 la 105 unități, dintr'un total de 937 unități.

Accastă reprezentățiune pentru Britania aproape 100.000 lire sterline anual.

Bela Kun a fost intr'adevăr la Viena

Politia vieneză a încunoștințat telegrafic politia din Budapesta că persoana comunistă despre care agenții poliției maghiare au susținut că este identică cu Bela Kun a părăsit fără veste Viena, plecând cu aeroplanul într'o direcție necunoscută.

Presa maghiară deduce din știrea aceasta, că zvonul despre prezența lui Bela Kun la Viena și despre congresul de acolo al conducătorilor dictaturii proletare maghiare de odinioară, a fost adevărat. Ziarele se îndoiesc însă că Bela Kun ar fi părăsit de fapt Viena.

De altfel, concomitent cu această știre, s'a înămpliat interogatoriul comunistului Rakossy, fostul comisar al poporului, care a recunoscut că s'au intrunit într'adevăr la Viena și că Bela Kun l'a petrecut până la granița maghiară, pe care a trecut-o prin punctul Peterfalva.

Sovietele au executat pe soția unui fost comisar al poporului

Budapesta, 27. — Se comunică prin Berlin dela Moscova că a fost executată acolo soția doctorului Al. Szabados, fostul comisar al poporului la Budapesta, numită Frida Gardos, pentru spionaj antisovietic.

Sotul ei s'a ilustrat îndeeajuns pe timpul lui Bela Kun, astfel că a trebuit condamnat de către contrarevoluționari, cari, mai târziu, l'au predat Rusiei, împreună cu soția sa, cu ocazia schimbului de deținuți politici făcut de Ungaria și de Rusia Sovietică.

La Moscova, fostul comisar al poporului a devenit conducător al secțiunii documentelor cifrate dela comisariatul de externe. Soția sa, Frida Gardos, a fost acuzată că a transmis ziaristului vienez Philips Rene documente de acestea, și a fost executată.

Luptele din Maroc

Roma, 29. — Telegramă din Tanger. — Aviația spaniolă a bombardat cu succes regiunea Yemine a triburilor Beni Zehar. Riffanii au avut sute de morți.

Transbordarea vitelor pentru export

Direcțiunea generală zootehnică și veterinară a dispus ca animalele destinate exportului să nu fie scoase din vagoane decât la frontieră.

În consecință, în cazuri excepționale, când transbordarea animalelor ar fi necesară, se va nota pe documentele transportului transbordat numele stației și cauzele cari au motivat operațiunea de transbordare.

Cețiți și răspândiți Tribuna Nouă

Baronul Hatvany profesor la Universitatea din Cluj?

Ziarul „Nagyvarad“ anunță din Budapesta, că în cercurile de-acolo se vorbește despre numirea baronului Hatvany la catedra de limba și literatura maghiară dela Universitatea din Cluj.

Știrea aceasta s'a lansat la Budapesta în legătură cu informațiunea după care Hatvany va veni zilele acestea în Ardeal ca să țină conferințe în orașele dela graniță.

Baronul Hatvany, ungar sionist, expatriat după căderea bolșevismului maghiar, este un personaj destul de cunoscut și la noi, pentru acțiunile sale radicaliste și pentru campania prin presă ce-a, dus-o o vreme dela Viena împotriva actualului regim maghiar.

Rezultatele manevrelor italiene

Aflăm din Mazze că la manevrele combinate între armată și aeronautică, începute la 22 Septembrie, a luat parte asistând din castelel Bollongo, regele, principele moștenitor cu ducii de Pistoia și Bergamo. Exercițiile de ieri au fost cele mai interesante din punct de vedere tactic. Aviația lucrând independent și în legătură cu forțele terestre a contribuit larg la rezultatele favorabile obținute în ciuda rețelor condiții atmosferice. Mussolini care a vizitat ieri taberele a putut constata disciplina trupelor și înuflețirea lor și a exprimat satisfacția sa comandantilor de trupe.

Rusia comunistă încearcă distrugerea Angliei

— Această luptă se va termina cu prăbușirea sovietelor. —

Intre Rusia și Marea Britanie se duce o luptă de mari proporții. Anglia, care a apărut întotdeauna echilibrul european și ordinea de stat existentei contra aventurilor de ori unde ar fi venit ele, rămâne și azi cea mai dărză și mai puternică inamică a sistemului bolșevic. Punând chestia în fața opiniei publice britanice, partidul conservator a obținut una din cele mai mari victorii electorale ale sale, cucerind peste două treimi din scaunele Comerei Comunelor. Bazat pe acest plebiscit, guvernul conservator al dlui Baldwin, a încercat întâi să pue ordine în Common-Walth-ul britanic, elementele subversive ale Egiptului au fost înfăntate, după asasinarea Sordarului și liniștea în Imperiu a fost restabilită.

Dar Uniunea Republicilor socialiste sovietice sau U. R. S. S. a continuat propaganda subversivă în toată Asia.

China a fost teatrul unor mișcări anti-europene violente, iar Belucistanul, Persia, nordul Indiei, sunt mereu agitate de bolșevici contra influenței engleze.

Chiar ruffanii, Druzii — contra Francezilor, — luptă cu subsidii și arme sovietice. Accastă propagandă extraordinară împotriva Angliei (care ar reprezenta cel mai puternic capitalism) dă de gândit oamenilor de stat din Londra. Chiar în interiorul Mării Britanii muncitorii se îndreaptă spre comunism.

Acci pericol este de o mare gravitate și măsurii severe s'au luat de către guvernul conservator în contra agitatorilor comunisti.

Guvernul din Londra a zădărnicit orice împrumut al Sovietelor la Londra. Rakowak, care este însărcinatul Sovietelor la Londra, zadarnic a bătut la toate porțile, peste tot

ARTISTICE-CULTURALE

Munca fizică a pianistului

Că la pian se consumă o importanță muncă fizică din partea pianistului e prea bine cunoscut. Un pianist a făcut în privința aceasta următoarele constatări: Ca să apeși cu degetul o clapă a claviaturii pentru a scoate un ton pianissimo, se recere la apăsare o greutate de 110 grame. Apăsarea unei clape, pentru a produce un ton fortissimo, corespunzător unei greutăți de 3000 grame. De sine înțeles că această greutate se modifică prin apăsarea mai multor clape în medie la a cincea sau a șasea parte. Cu toate aceste pianistul a stabilit, că pentru executarea ultimei Etude în C Moll alui Chopin se consumă o putere fizică în greutate de 3130 kilograme.

Ne întrebăm acum câtă forță fizică trebuie să dă pună un pianist începător, care cântă câte 12 ore la zi?

Bibliografie

A apărut în editura „CARTEA ROMÂNESCĂ“:

Biblioteca Minerva, No. 52: „Navele Arabe“, de Miriam Harry, traducere de N. Pandelea. Prețul Lei 5.

Biblioteca Minerva, Nr. 30: „Despre producerea operelor de artă“, de H. Taine, tradusă de Mih. Sadoveanu. — Prețul 5 lei.

„Orașe din România“, ca 62 figuri, de I. Simionescu, prof. univ. Prețul Lei 80.

Biblioteca Minerva, No. 118: „Povestiri extraordinare“, de Edgar Poe, trad. de N. Dascovici. Prețul Lei 5.

Se află de vânzare la toate librăriile din țară.

Ultima oră

Cicerin la Varșovia

VARȘOVIA. Ziarele poloneze aduc știrea că Comisarul de Externe al Rusiei Cicerin a fost primit în Varșovia foarte amabil de către guvernul polonez. La ministrul de externe s'a oferit un banchet în onoarea lui la care a vorbit ministrul de externe aducând elogii acestei vizite, care e foarte importantă din punctul de vedere al păcii nu numai între statele vecine, ci și pentru întreaga Europă.

Diferend economic cu Polonia?

BUCUREȘTI. Ziarul „Argus“ a nuntă că guvernul polon a trimis o notă verbală guvernului român prin ambasadorul acestuia din Varșovia în chestia măsurilor luate de către guvernul polon la importul fructelor. Aceste măsuri sunt generale și se aplică cu necesitățile actuale ale Poloniei. Guvernul polon nu vrea să folosească de represalii contra măsurilor luate de către guvernul român în ce

Intre Germania și Rusia

BERLIN. Presa germană califică ca o presiune asupra Germaniei vizita lui Cicerin la Varșovia. Ambasadorul german din Moscova a făcut tot posibilul a reține pe Cicerin dela această călătorie, însă fără nici un rezultat. Cicerin numai atunci nu și ar fi făcut vizita dacă Germania ar fi declarat că nu va iscăli pactul de siguranță apusean.

Congresul petrolștilor

BUCUREȘTI. Producătorii de petrol au ținut azi un congres. Seara a avut loc un banchet la care a luat parte și d. ministru Tancred Constantin. Ministrul a vorbit despre importanța cooperării capitalelor străine și interne.

Situația critică din Rusia

Riga 27. — Situația internă în Rusia sovietică a devenit critică în ultimul timp, din cauza intensificării propagandei anti-bolșevice și izbucnirii de răscoale în diferite provincii ale uniunii republicii sovietice rusești.

Răscoalele anti-bolșevice se perpetuează iar presa sovietică este nevoită să le înregistreze, evident în culori mai puțin alarmante, decum se prezintă în realitate.

După un comunicat publicat de ziarul bolșevic „Pravda“ cu data de 15 Septembrie, în Rusia sovietică s'au petrecut dela 1 Septembrie și până la data apariției comunicatului următoarele asasinat politice și răsvătrări.

Conducătorul suprem al Ckei din guvernământul Odessa anume Cosobutski care fusese trimis să reprime răscoalele izbucnite în unele sate din Ucraina, a fost asasinat de persoane necunoscute cari n'au putut fi identificate până în prezent.

În localitatea Perli, răsculații au atacat un tren, omorând 29 de funcționari superiori bolșevici.

Șeful suprem al Ckei din Baku anume Bighuroff, a fost deasemenea asasinat de persoane a căror identitate nu s'a putut încă stabili. La 2 Septembrie, locuitorii a 7 sate din județul Sinferopol s'au răscolit în masă, asasinând pe toți funcționarii so-

vietici, ca și pe comuniștii militanți. Armata roșie a reușit să restabilească ordinea împușcând la rândul ei mulți răsculați.

La Kiev a fost asasinat în împrejurări misterioase șeful Ckei acrațiene Migan, care are la activul ei multe crime și asasinat politice. Lângă localitatea Crimencing răsculații au capturat vaporul bolșevic „Petrovski“ și au omorât pe toți comuniștii ce se aflau pe bordul lui.

Provizile aflate pe vapor, au fost luate de răsculați cari în urmă au dat foc vasului.

În guvernământul Moscova aproape de orașul Mojesic s'au ivit numeroase detașamente de cavalerie răscolite, cari atacă satele, omorâ pe funcționarii bolșevici, iar apoi se retrag fără a li se da de urmă.

Atașurile acestor detașamente prin îndrăzneala lor, au produs panică în rândurile funcționarilor sovietici, cari se refugiază la Moscova.

Inregistrând aceste asasinat, ziarul „Pravda“ cere ca guvernul sovietic rus să ia severe măsuri pentru împiedicarea rebeliunii anti-bolșevice pe viitor.

„Pravda“ susține că ultimele răscoale și asasinat politice sunt opera socialiştilor ruși, contra cărora sovietele trebuie să ia aspre măsuri de represiuni.

Economice.

Ce modificări se vor face în mesurile trenurilor dela 1 Noembrie

Ca în toți anii, la 1 Noembrie 1925 va intra în vigoare noul mers al trenurilor, valabil pe timpul iernii.

Suntem în măsură a anunța că modificările cari vor surveni în toamna aceasta, în circulația trenurilor, sunt de mică importanță.

Plecările și sosirile în capitală vor rămâne aproape aceleași.

Se vor desființa numai, după cum este și firesc, toate trenurile de sezon, cari au circulat în timpul verii deservind diverse stațiuni balneare și climatice.

Din cercurile conducătoare ale drumului de fier deținem știrea că cu acest prilej nu se vor pune în circulație noul trenuri, a căror nevoie poate s'ar fi simțit, prin unele locuri și aceasta din cauza lipsei de vagoane clasă și locomotive.

Legăturile cu străinătatea vor rămâne și ele aceleași oarecari modificări pot, eventual, surveni numai în ce privește orarele Simphonului Orient-Expres și Orientului Expres, trenuri internaționale al căror mers este corectat de conferințele, cu delegați ai tuturor țărilor interesate în explorarea lor, cari se țin la date determinate.

Circulația trenurilor de marfă a suferit modificări ceva mai sensibile.

La timp vom publica toate aceste modificări survenite în mersul trenurilor, și cari vor intra în vigoare la 1 Noembrie 1925.

Transporturile aeriene germane

„Koenigsche Zeitung“ în unul din ultimele sale numere, expune situația rețelei germane de linii aeriene de transport.

„Deutsche Aero-Lloyd“, în care sunt conținute toate vechile întreprinderi de transporturi aeriene exploatează din primăvara anului 1923 linia internațională Berlin-Hanovra-Amsterdam-Londra, și de câțiva vreme, orariul transporturilor aeriene franceze e în așa fel întocmit că dela Amsterdam se poate avea legătura imediată cu Bruxelles și Paris.

Spre Est, această linie continuă prin Danzig și Koenigsmaak spre Moscova. Corespondența cu S. andiaavia se face prin Danzig și Stockholm, iar cu Danemarca, prin Berlin-Copenhaga.

În spre sud, se călătorește dela Berlin la Lipsa fără oprire, și de acolo se poate merge atât la Muenchen cât și la Stuttgart. Dela Muenchen se poate merge cu avionul la Innsbruck, Bad Reichenhall și Berchtesgaden cum și la Baden-Baden prin Stuttgart. La 5 August a fost inaugurat un serviciu rapid între Muenchen și Londra, via Stuttgart și Rotterdam în 11 ore.

Linia Berlin-Stuttgart va fi prelungită până la Băle unde se poate obține corespondența cu linia elvețiană Băle-Geneva-Lyon. Dela 1 August, s'a inaugurat un serviciu aerian de zi între Berlin și Hamburg; până atunci nu exista decât o corespondență de noapte care servia numai pentru transportul poștei și coletelor. Linia Berlin-Hamburg a fost prelungită până la Flensburg. Prin Kiel și Hamburg trece deasemenea o linie foarte utilizată de comerțul internațional între Copenhaga-Hamburg-Brema-

Amsterdam-Londra. O altă cale aeriană leagă Hamburg cu Zaerich prin Brea-Dortmund-Frankfurt-Mannheim-Stuttgart.

La Dortmund sunt legături cu Hanovra și Lipsa prin Halle și Amsterdam, ceace permite călătorilor din Germania de sud să călătorească direct, în avion, până la Londra.

Dacă se ia în considerație că în 1919 a fost inaugurat primul serviciu aerian între Berlin și Weimar, se poate constata din cele arătate mai sus enorma efortare făcută de Reich, în ultimii ani, pe domeniul navigației aeriene.

Pentru evitarea în viitor a contrabandelor

Direcțiunea generală a vămilor din ministerul de finanțe a adus la cunoștința administrației căilor ferate că în timpul din urmă s'au înmulțit iarăși cazurile eliberării mărfurilor sosite din străinătate, fără a fi supuse operațiunii vamale, la import și prin urmare fără a se încasa drepturile cunvenite fiscalului.

Deși în această privință direcțiunea generală a căilor ferate a arătat modul cum trebuie să se procedeze cu manipularea mărfurilor ce urmează a se vâmbui în interiorul țării, totuș neregulile se repetă. Acest lucru nu se poate atribui deci decât lipsei de atențiune și neglijenței personalului însărcinat cu eliberarea transporturilor sosite, precum și lipsei de supraveghere din partea șefilor de gară și de magazii, cari cu căută să se convingă de că subalternii lor înțeleg ori nu modul de eliberare a mărfurilor străine supuse drepturilor statului la import.

În consecință, direcțiunea drumului de fer a atras recent din nou atențiunea tuturor stațiilor spre a căuta să evite pe viitor aceste nereguli, cari produc daune simțitoare administrației Cfr., căci rămâne obligată să plătească drepturile statului și eventualele amenzi legale.

S'a recomandat mai cu deosebire întregului personal de magazie cum și șefilor de stațiuni de a aplica întocmai prescripțiunile ordinului comercial No. 249 prin care se arată modul de manipulare și eliberare a mărfurilor așupse vâmbuiri.

Cu acest prilej s'a mai pus în vedere stațiilor că la caz de repetare a unor asemenea nereguli, daunele pe cari le va suporta administrația Cfr. din această cauză, se vor pune fără nici o scuză atât în sarcina agentului dela eliberare cât și a celorlalți agenți ai magaziei, cari manipulează documentele transportului respectiv, cât și în sarcina șefilor de stațiuni și magazii, cari sunt ținuți a instrui personalul și a se convinge dacă se aplică întocmai diferitele instrucțiuni ce se emit de organele superioare ale căilor ferate.

Devizele și valuta.

Rad or, 30 Septembrie

BURSA:

Table with exchange rates for Zurich, Berlin, Amsterdam, New-York, and Londra.

Table with exchange rates for Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, and Viena.

Cursul devizelor București

pe ziua de 30 Sept. 1925.

Table with exchange rates for Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția, Viena, Budapesta, and Praga.

Valute:

Table with exchange rates for Napoleon, Elvețieni, Mărci, Leva, Lire otomane, Sterline, Francezi, Italiei, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneză, Coroane austriacă, maghiară, and cehoslovacă.

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Large table showing train departure and arrival times for various destinations like Teiuș, Timișoara, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, and Otlaca.

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Căile Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 20 Sept. 1925

Mersul trenurilor

Large table showing train schedules for routes: Arad-Ghioroc, Ghioroc-Păncota, and Ghioroc-Radna.

Înainte de a cumpăra încălțăminte, vizitați prăvălia lui JUSTIN OLARIU și Comp.